

Història de la Música i de la Dansa

La Història de la Música i de la Dansa persegueix dotar l'alumnat de les eines necessàries per abordar el coneixement de les expressions artístiques més significatives en el decurs del temps. A més, proporciona una visió global d'aquestes manifestacions i les vincula amb els successos i els contextos en què van succeir, establint relacions entre gèneres, estils i èpoques. En conseqüència, aquesta matèria aprofundeix en l'estudi d'aquests fenòmens i aborda el treball de diferents períodes històrics. Mitjançant l'observació, l'anàlisi i el reconeixement de característiques rellevants, s'identificaran els estils i es vincularan amb la societat del seu temps.

En concret, aquesta matèria introdueix l'alumnat en el descobriment dels diferents períodes en què tradicionalment s'ha classificat l'evolució històrica partint de l'antiguitat fins als nostres dies, fent atenció als diferents gèneres i estils. S'aproxima cadascun d'aquests a les diferents maneres de concebre la creació tant en la música i les arts escèniques com en la dansa que, en gran mesura, han transcorregut conjuntament al llarg del temps. Així, l'alumnat en comprendre l'evolució i establirà associacions amb altres manifestacions artístiques de les societats en què es van produir i ubicarà temporalment les propostes.

Cal insistir que la perspectiva de la matèria d'Història de la Música i la Dansa ha de ser eminentment pràctica. A més, es considera oportú partir de les etapes, els períodes, els estils i les estètiques més actuals per, de manera progressiva, aproximar-nos als anteriors. També ha d'estar connectada amb la resta de matèries del currículum, i es recomana que el centre afavoreixi una organització horària per tal de tenir temps de desenvolupar projectes interdisciplinaris. L'assoliment conjunt de competències ajuda l'alumnat a tenir una percepció global de l'aprenentatge, fet que en permet una participació més activa i un grau més alt de motivació i significativitat.

Les competències s'han de treballar a partir de situacions d'aprenentatge, en contextos reals o significatius, que convidin l'alumnat a la reflexió, la col·laboració i l'acció.

L'assoliment de les competències específiques constitueix la base per a l'avaluació competencial de l'alumnat i es valorarà per mitjà dels criteris d'avaluació. No hi ha una vinculació unívoca i directa entre criteris d'avaluació i sabers. Les competències específiques s'avaluaran mitjançant la posada en acció de diferents sabers, en diferents situacions, proporcionant la flexibilitat necessària per establir connexions entre si. En un enfocament competencial, els criteris d'avaluació i els sabers es vertebraran al voltant de les competències específiques.

Els criteris d'avaluació, vinculats directament a les competències específiques, expliciten l'avaluació de les capacitats i els sabers que cal desenvolupar, mesuren el grau de desenvolupament d'aquestes competències i concreten els aprenentatges que volem identificar en l'alumnat i la manera de fer-ho.

El professorat ha de contextualitzar i flexibilitzar aquests criteris d'acord amb les circumstàncies de la seva activitat.

La pràctica habitual d'escoltar, visionar, interpretar amb el cos i/o els instruments, crear o presenciar en viu manifestacions musicals, dansístiques i escèniques de diferents períodes històrics, diferents cultures i estètiques diverses, farà que l'alumnat adquireixi una perspectiva més àmplia des de la qual pugui contemplar, comprendre i valorar la creació i la interpretació artística. Així mateix, l'accés i el contrast a fonts d'informació sobre les característiques estilístiques i els corrents estètics de cada context ajudarà a comprendre els

gustos artístics passats i presents. Alhora, afavorirà la construcció d'una identitat cultural basada en la diversitat.

La utilització de metodologies actives que converteixin l'alumnat en el centre del procés d'aprenentatge ha de tendir a assimilar les competències específiques mitjançant els sabers i la pràctica, connectant els procediments d'escolta i visionat, lectura comprensiva, debats d'opinió, anàlisi i ús de diferents eines tecnològiques, editors de partitures i aplicacions informàtiques amb la interiorització conceptual necessària per a l'elaboració posterior d'argumentacions crítiques i fonamentades mitjançant projectes musicals i audiovisuals. De la mateixa manera, cal promoure el treball en valors i els hàbits de consum que afavoreixin la creació d'un gust personal.

L'assoliment d'aquestes competències específiques desenvolupa la cultura estètica de l'alumnat i s'afegeix a les habilitats i les estratègies relacionades amb el tractament de la informació. Aquesta matèria es complementa amb les de Llenguatge i Pràctica Musical i Anàlisi Musical, Arts Escèniques i Moviments Culturals i Artístics, i facilita la comprensió dels contextos culturals que originen els diferents usos dels llenguatges artístics, especialment en l'àmbit escènic.

La metodologia d'aprenentatge esdevé clau perquè aquesta matèria contribueixi a desenvolupar el respecte, la solidaritat, la no discriminació, la participació, l'ajuda i l'autoestima mitjançant pràctiques eficaces de planificació, treball col·laboratiu, obertura, flexibilitat, creativitat, esforç i rigor en la feina. Alhora, també facilita que coneguin, valorin i respectin produccions de diferents cultures i moments.

En definitiva, gràcies a aquesta matèria els estudiants hauran adquirit una formació cultural i artística més àmplia, una visió més global del lloc que ocupen la música, la dansa i les arts escèniques en la història de l'art, hauran viscut i gaudit dels diversos exemples treballats i desenvoluparan criteris per establir judicis estètics propis.

La matèria s'estructura en dos blocs competencials, *consciència cultural* i *expressió cultural*, dels quals deriven quatre components: identitat cultural, recepció cultural, autoexpressió i producció artística i cultural.

S'han establert sis competències específiques i els sabers bàsics estan dividits en tres blocs: escolta, visionat i compressió estètica; interpretació, improvisació i creació escènica, i un darrer que fa referència a contextos, cultures i tecnologies.

Pel que fa als criteris d'avaluació plantejats, serveixen per determinar si s'aconsegueixen adquirir les competències específiques i, per tant, contribueixen a la consecució dels aprenentatges esperables.

Finalment, les situacions d'aprenentatge de la matèria es poden englobar en els àmbits comunicatiu, analític, expressiu, creatiu, emocional i interpretatiu. En definitiva, l'alumnat ha de convertir-se en el protagonista del seu propi aprenentatge a través d'experiències, processos, projectes, reptes i tasques que desenvolupin la capacitat d'apreciació, anàlisi, creativitat, imaginació i sensibilitat.

En aquest sentit, les situacions d'aprenentatge s'han dissenyat per construir experiències significatives basades en l'assoliment de les competències. L'alumnat podrà fer-ne ús en contextos formals, no formals i informals, i s'afavorirà les interrelacions entre les diferents matèries del currículum i la transferència en situacions reals.

Competències específiques

Competència 1

Explicar el valor social que les manifestacions musicals, dansístiques i escèniques han tingut en el desenvolupament de la cultura, a través del coneixement de cada època històrica i la relació amb altres arts, per reflexionar sobre la identitat i comprendre i gaudir de la diversitat cultural i artística.

Criteris d'avaluació

1.1 Identificar els factors socials i culturals inherents a determinades propostes musicals, dansístiques i escèniques, assimilant-ne les funcions i les característiques, per mitjà de l'anàlisi de diferents exemples, amb una actitud oberta i respectuosa.

1.2 Conèixer la importància de la conservació i la transmissió del patrimoni musical, dansístic i escènic de qualsevol època, a partir de la recepció i l'anàlisi de diferents propostes, comprnent la importància de la llibertat d'expressió, la tolerància i la igualtat.

Com a formes d'expressió cultural, la música, la dansa i les arts escèniques tenen un paper fonamental en la construcció social de la realitat. Al llarg de la història, el desenvolupament ha anat lligat a les condicions econòmiques, socials i històriques de cada grup humà. En aquest sentit, el seu coneixement, anàlisi, comprensió i valoració crítica aporten a l'alumnat els elements essencials per formar-se criteris propis de comprensió i d'interpretació del present, així com les claus per fer front als reptes del futur en relació amb la importància de protegir el patrimoni cultural i artístic.

Un cop compartits en grup, aquests criteris permetran a l'alumnat construir la seva pròpia identitat cultural, des d'on afrontar els reptes que planteja el futur en relació amb el desenvolupament i l'evolució de l'art i la cultura. Així mateix, proporcionaran una visió més àmplia respecte a les diverses manifestacions culturals i artístiques, des de la qual es podran posicionar al món amb una actitud d'acceptació, respecte i tolerància envers les diferències.

Competència 2

Identificar i descriure les característiques més rellevants de la dansa, les arts escèniques i la música, identificant els seus elements i intencions dins de la societat, per desenvolupar una posició oberta, assentar la pròpia identitat cultural i ampliar el seu espectre.

Criteris d'avaluació

2.1 Explicar les diferències entre les característiques més importants de diferents manifestacions musicals, dansístiques i escèniques, mitjançant una recepció activa, evidenciant una actitud d'obertura i respecte cap a la diversitat artística.

2.2 Analitzar diferents tipus de representacions artístiques per mitjà del coneixement dels seus diferents elements i llenguatges, valorant-ne la relació amb el context en què es produeixen.

El coneixement, l'anàlisi, la interpretació i la valoració de diferents propostes contribuirà al desenvolupament en l'alumnat d'una sèrie d'estratègies lligades als sabers, a les destreses i a les actituds que estan en connexió amb la naturalesa pròpia de l'ésser humà, ja que entronquen amb la necessitat d'expressió inherent a l'evolució de les societats des del començament de la història de la humanitat.

L'adquisició i la construcció d'aquests criteris propis per mitjà del coneixement i de la valoració crítica de les diferents propostes musicals i dansístiques contribuirà al desenvolupament d'una posició oberta i receptiva que permeti a l'alumnat situar-se al seu món per entendre la realitat que els envolta, assimilant tots els valors positius i, alhora, mostrant les seves potencialitats expressives i artístiques com a aportació per a la vertebració de societats més respectuoses, plurals i democràtiques.

Competència 3

Expressar idees, sensacions i opinions pròpies, a través de diversos mitjans i llenguatges vinculats amb la música, les arts escèniques i la dansa, per desenvolupar l'autoconcepte, la creativitat, la imaginació i la identitat cultural.

Criteris d'avaluació

3.1 Expressar l'opinió personal argumentada sobre diferents propostes musicals, dansístiques i escèniques, mitjançant l'audició, el visionat o l'assistència a esdeveniments musicals, dansístics i escènics, en què es mostri una actitud respectuosa i empàtica.

3.2 Elaborar valoracions estètiques pròpies sobre autors i autores relacionats amb la música, la dansa i les arts escèniques a través del coneixement de textos o documents gràfics sobre el pensament i l'art en els diferents períodes històrics.

La música, les arts escèniques i la dansa són tres dels mitjans d'expressió més valuosos a través dels quals es poden comunicar les persones. Gràcies a aquestes, l'ésser humà ha mostrat, al llarg de la història, les seves idees, l'estat d'ànim, els pensaments, les emocions, els sentiments, les sensacions i els seus anhels més profunds. De la mateixa manera, les disciplines artístiques han servit com a mitjà comunicatiu, d'opinió i de posicionament social. Per això, aquestes arts també esdevenen eines fonamentals per canviar el món.

Si tenim en compte aquests factors i compremem que la música, les arts escèniques i la dansa s'han de convertir en elements inherents a la vida de l'alumnat, es comprèn que hem d'impulsar l'ús de l'expressió i la creació per afavorir el desenvolupament de la personalitat, l'autoestima i el pensament lliure i crític. Així, podrà conformar una identitat pròpia on la cultura i les arts siguin pilars bàsics per al desenvolupament emocional i, en definitiva, vital de l'alumnat. A més, l'enorme patrimoni de recursos i materials amb què avui dia comptem per al desenvolupament de la música, les arts escèniques i la dansa, sumat al coneixement cada vegada més gran i més precís del passat cultural, han de servir d'ajuda fonamental per al creixement creatiu de l'alumnat i per afavorir la formació de persones felices, lliures de prejudicis i respectuoses.

Competència 4

Expressar emocions i sentiments per mitjà de l'execució de produccions musicals i dansístiques per desenvolupar la identitat personal, la participació

activa en el grup i la creativitat.**Criteris d'avaluació**

4.1 Demostrar habilitats musicals, escèniques i dansístiques, individuals i grupals, adquirint autoestima i consciència global per mitjà de la interpretació.

Per assolir un grau més alt de satisfacció amb una producció musical, dansística i/o escènica hem de partir d'una autocrítica que permeti a la persona comprendre, d'una manera realista, les possibilitats de millora que hi ha per interpretar-les. L'exigència, per tant, d'un rigor adequat en la realització de qualsevol tipus de manifestació musical o dansística suposarà un pas fonamental per aconseguir propostes valuoses per a l'alumnat i per als altres.

La manera més favorable per aconseguir aquestes metes es basa, precisament, en el desenvolupament d'un esperit crític, fonamentat en el respecte per les produccions i les interpretacions pròpies i alienes i en el coneixement necessari per comprendre les possibilitats de perfeccionament en la interpretació. A més, amb tot això, s'aconseguirà afavorir la consolidació d'una identitat personal ferma, la creativitat com a element de millora de qualsevol producció artística i, així mateix, la formació d'un alumnat cooperatiu, per tal que les opinions dels altres siguin preses com un component positiu a les produccions vinculades amb la música i la dansa pròpies.

Competència 5**Aplicar coneixements de música i dansa de forma col·laborativa i creativa participant en l'elaboració i l'execució de projectes artístics perquè la música i la dansa en siguin protagonistes.****Criteris d'avaluació**

5.1 Participar com a intèrpret en actuacions i manifestacions musicals, escèniques i dansístiques, dins i fora del centre, mostrant iniciativa i lideratge en els processos creatius i interpretatius.

5.2 Analitzar el desenvolupament de les destreses musicals, escèniques i dansístiques en grup, adquirint autoestima i consciència global, valorant la interpretació i la creació musical.

5.3 Crear propostes artístiques de manera individual o grupal, mitjançant la veu, el cos, diferents instruments i el suport de diferents eines tecnològiques, per potenciar la creativitat i identificar les oportunitats de desenvolupament personal, social i econòmic.

L'aplicació de coneixements musicals i dansístics presenta l'oportunitat de comprendre i interioritzar allò que s'ha après a un nivell personal i íntim, alhora que es comparteixen experiències, idees, sentiments i sensacions amb el grup. Per descomptat, aquest procés es durà a terme utilitzant la música i la dansa com a fil conductor, ja sigui com a protagonista o present de diferents formes, aplicant els coneixements sobre característiques històriques i escèniques durant tot el procés de creació i posada en pràctica. Cal no oblidar que, per aconseguir un resultat satisfactori, és imprescindible que els i les alumnes combinin la capacitat d'expressar-se de manera assertiva amb la de comprendre, valorar i respectar les opinions dels altres. Només així podran dissenyar i crear un projecte de manera cooperativa i creativa.

En definitiva, mitjançant el disseny i la creació de projectes artístics es contribueix al desenvolupament personal de cadascú, enriquint la pròpia identitat i la capacitat de viure en societat d'una manera activa i solidària.

Competència 6

Crear propostes artístiques de forma individual o grupal, mitjançant la veu, el cos, els instruments i les eines tecnològiques, per potenciar la creativitat i identificar les oportunitats de desenvolupament personal, social i econòmic.

Criteris d'avaluació

6.1 Crear propostes artístiques i musicals de manera individual o grupal, mitjançant la veu, el cos, diferents instruments i el suport de diferents eines tecnològiques, per potenciar la creativitat i identificar les oportunitats de desenvolupament personal, social i econòmic.

Per a la creació de propostes artístiques és imprescindible que els i les alumnes coneguin i utilitzin tant la veu com diferents instruments i el seu propi cos. Així, la capacitat d'expressió es veu enriquida i les oportunitats al seu abast es multipliquen. Si, a més a més, combinen el treball individual amb el grupal, els seus projectes seran molt més complexos i complets.

D'altra banda, és important recordar que al món actual tenim a la nostra disposició una gran varietat d'eines tecnològiques, i els i les alumnes les han de conèixer per poder aprofitar tot allò que ofereixen. En primer lloc, com a eines extremadament útils per donar suport a la creació i potenciar la creativitat. I, en segon lloc, com a portals al món que els envolta, un mitjà molt extens per trobar oportunitats de desenvolupament personal, social i econòmic. D'aquesta manera, podran ampliar els seus coneixements previs, alhora que estaran preparats per donar-se a conèixer i desenvolupar-se com a individus.

Sabers

Els sabers, entesos com el conjunt de coneixements, destreses, valors i actituds, es formulen amb relació a contextos en què es pot desenvolupar l'aprenentatge competencial. Els i les docents poden incorporar contextos alternatius si ho consideren pertinent. Per tal de facilitar els aprenentatges i el desenvolupament de les competències específiques corresponents, el professorat pot valorar la possibilitat d'organitzar els sabers de la matèria, o de les diferents matèries coordinades en un àmbit, a partir de situacions.

Les situacions permeten programar el curs de qualsevol nivell, matèria o àmbit a partir d'una col·lecció o seqüència de reptes, contextos i circumstàncies del món real, dels quals deriven preguntes que cal contestar i que entrellacen els sabers, és a dir, els coneixements, les destreses, els valors i les actituds, amb les capacitats que sustenten l'enfocament competencial dels aprenentatges, la qual cosa modifica la planificació habitual d'adquisició de sabers i competències basada en la lògica acadèmica pròpia de les àrees de coneixement o matèries, plasmada en la seqüència tradicional dels temes disciplinaris. Es pretén acostar-se a la lògica de l'aprenent per donar sentit als seus aprenentatges basant-se en la seqüència de contextos rellevants plasmats en les situacions.

Escolta musical, visionat i comprensió estètica

- Anàlisi de propostes artístiques en el seu context històric.
- Descripció de funcions principals de la música, la dansa i les arts escèniques, així com dels i de les artistes en les diferents èpoques.
- Identificació de característiques estètiques i estilístiques més rellevants.
- Descripció de l'evolució de les danses, agrupacions teatrals, vocals i instrumentals en diverses èpoques històriques i contextos.
- Anàlisi de l'obra i relació biogràfica de compositors i compositores, coreògrafs i coreògrafes, autors i autores, artistes i agrupacions locals i d'arreu.
- Anàlisi d'esdeveniments i manifestacions dansístiques, escèniques i musicals en viu i enregistrades.
- Audició activa, crítica i analítica com a eina per a la recepció musical, dansística i escènica.
- Anàlisi, identificació i comprensió del fenomen musical mitjançant la partitura al llarg del temps. Evolució i funció de la notació musical.
- Reflexió crítica sobre la coreografia i el text escènic com a manifestacions del pensament artístic en els diversos períodes històrics.
- Reflexió crítica sobre la propietat intel·lectual i cultural en plantejaments de responsabilitat ètica.

Contextos, cultures musicals i tecnologies

- Identificació d'elements i característiques de la música, les arts escèniques i les danses populars del segle XX i XXI.
- Reflexió crítica sobre la importància de la música, les arts escèniques i les danses tradicionals en diverses cultures.
- Anàlisi de la música, les arts escèniques i les danses lligades a l'acadèmia en el segle XX i principi del XXI.
- Observació, interpretació i creació en les èpoques romàntica, nacionalista i postromàntica.
- Observació, interpretació i creació en l'època clàssica.
- Observació, interpretació i creació en l'època barroca.
- Observació, interpretació i creació en l'època renaixentista.
- Observació, interpretació i creació en la música, la dansa i el teatre de l'antiguitat a l'edat mitjana.
- Identificació visual i auditiva dels principals instruments i agrupacions i classificació organològica bàsica.
- Interpretació individual i grupal a partir de tècniques vocals, instrumentals i corporals aplicades segons l'evolució històrica dels diferents gèneres i estils musicals.